

Bucecea este o localitate din județul Botoșani (nord-estul României), întemeiată ca târg în 1828, perioadă în care încep să se stabilească aici și evreii, ca urmare a unor privilegii acordate de domnitori. Populația evreiască era majoritară, înregistrând 98 de persoane în 1831, 523 în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, 1281 în 1899. Principalele ocupații au constat în creșterea vitelor, comerț, meșteșuguri. Comunitatea s-a organizat în 1900, taxele colectate de administrație fiind utilizate la întreținerea școlii și a celor săraci.

Evreii din Bucecea au fost victime ale răscoalei țărănești din 1907, casele și prăvăliile a 203 familii fiind afectate.

La 1910, funcționau câteva școli de tip heder, fără a exista încă o școală publică. În aceeași perioadă, se semnaleză și existența organizației sioniste „Junimea Sionistă Dr. Herzl”, cu 42 de membri.

În 1930, comunitatea din Bucecea alcătuită din peste 1500 de persoane făcea apeluri către Uniunea Comunităților Evreiești din Vechiul Regat pentru a fi inclusă pe lista comunităților care primesc subvenții. Pentru perioada 1920-1930, comunitatea raporta în darea de seamă întreținerea unui rabin, 2 hahami, subvenționarea băii rituale și a unui azil confesional. Anul 1931 este marcat de alegerile pentru comitetul Comunității din Bucecea, al căror rezultat era contestat de un grup de evrei cerând dizolvarea comunității.

În 1937 sunt consemnate funcționarea a 5 sinagogi, școală, grădiniță și baie rituală.

Măsurile discriminatorii ale guvernărilor de extremă dreaptă au afectat și evreii din Bucecea. Prin legea din 28 martie 1941, prin care se confiscău imobilele urbane, evreii trebuiau să plătească chirii ridicate pentru locuințele expropriate. Acestor imobile se adăugau inclusiv imobilele școlare și de cult. Centrul Național de Românzare a primit astfel aviz pentru preluarea tuturor sinagogilor și instituțiilor comunitare din Bucecea. Cele 3 sinagogi fuseseră dărâmate, iar primarul și preotul paroh propuneau folosirea cărămizilor pentru construirea unei biserici (ianuarie 1942). În iunie 1941, odată cu intrarea României în război de partea Germaniei naziste, toți evreii din Bucecea au fost evacuați în Botoșani, iar ulterior bărbații trimiși la munca obligatorie. Ca urmare a ordinului din iulie 1942, evreii suspectați de afiliere comuniste sunt deportați în lagărele din Transnistria. În septembrie, 697 de evrei din Bucecea urmează calea lagărelor pe baza acestui ordin.

În 1943, evreii evacuați se confruntau cu taxele împovărătoare pentru eliberarea carnetelor de scutire pentru munca obligatorie. Este și cazul petiției formulate de un evreu tinichigiu de 54 de ani, al cărui fiu fusese concentrat, și care depunea mari eforturi pentru a-și întreține familia evacuată. Cererea prin care solicita scutirea de plata sumei a fost însă respinsă de președintele Centralei evreilor.

După încheierea războiului, unii dintre evrei au revenit în localitate. Împreună cu refugiații din alte zone, populația totală atinge, în 1947, 300 de persoane.

Surse:

Arhiva CSIER, dosar III – 632, f. 105; dosar II – 222, f. 4, 9, 24; dosar III – 365.

Carol Iancu, *Evreii din România (1866-1919). De la excludere la emancipare*, București, Editura Hasefer, 2009, pp. 244 - 266.

Evreii din România între anii 1940-1944, volumul 3, *1940-1942: perioada unei mari restriți*, Partea a II-a, București, Editura Hasefer, 1997, p. 125.

Pinkas ha-kehilot: Romanyah, Jerusalem, 1969, vol. 1, p. 40.

[Anca Filipovici]